

HEEMKUNDE-KRING
'AMALIA VAN SOLMS'

Baarle-Hertog-Nassau

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms' stelt zich ten doel zich actief bezig te houden met het erfgoed van onze gemeenten met de bedoeling:

- onze kennis ervan te vergroten
- het waardevolle uit vroegere tijden te behouden en te beschermen
- de verzamelde gegevens vast te leggen voor het nageslacht.

De kring verzamelt hiertoe informatie over velerlei onderwerpen uit de historie van Baarle, Castelré, Ulicoten en Zondereigen in de ruimste zin des woords.

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms'
'HEEMHUIS'
Kerkstraat 4
2387 Baarle-Hertog

Bank: 10.38.94.969 Rabobank Baarle-Nassau
789-5615466-57 BAC Baarle-Hertog

Overname van artikelen of gedeelten ervan uit deze publikatie is slechts toegestaan na schriftelijke toestemming van de auteur.

Nieuwsbrief

Heemkunde-Kring "Amalia van Solms"

Baarle Hertog-Nassau

verschijnt 4x per jaar

Redactie: Jos Jansen, Herman Janssen, Fons Raeijmaekers, Josée Slegers, Antoon van Tuijl en Ed Ragas (coördinator)

Redactieadres: Het Heemhuis, Kerkstraat 4, 2387 Baarle-Hertog

9e jaargang no.1

februari 1994

INHOUD:

Voorwoord	A. Jacobs	2
Van de redactietafel		3
Adriaan van Campen	A. Zom	4
Een reis naar Den Haag 1667	C. Verschueren	12
30 jaar geleden (11)	A. Raeijmaekers	16
Een stukje Dagboek (9)	Br. G. van der Linden	27
Algemene Ledenvergadering		32
Er wordt gewerkt...		36
Programma 550 jaar Ulicoten		37
Mededelingen		39

Algemene Ledenvergadering
Maandag 21 februari a.s.
Cafe de Baroes

Voorwoord

Met onze traditionele nieuwjaarsreceptie hebben wij het nieuwe heemkundige jaar 1994 geopend. Onder de vele belangstellenden waren ook oud-Baarlenaren die de gezelligheid van onze nieuwjaarsreceptie al kenden.

Cel en Lisette Gulickx zorgden als vanouds voor de inwendige mens. Zij hebben zich goed van hun taak gekweten, want er stonden nogal wat lofbetuigingen in het gastenboek.

De Brabantse Almanak, een surprise voor de bezoekers van de nieuwjaarsreceptie werd zeer gewaardeerd. De opmerking dat men niet wist dat deze almanak er was en dat er zoveel Brabantse informatie in dit kleine boekske stond, werd menigmaal gehoord. Al met al een gezellig begin van een druk heemkundig jaar.

Er staat inderdaad heel veel te gebeuren in 1994 voor onze vereniging. De viering van 550 jaar Ulicoten op 12 mei a.s. waarbij onze werkgroep Ulicoten zeer actief betrokken is. De uitgifte van het jaarboek 1994, geheel gewijd aan Ulicoten, is niet vreemd aan dit jubileum.

Verder wordt in het najaar herdacht dat onze dorp, en zowat geheel Noord-Brabant, 50 jaar geleden bevrijd is. In Baarle zal dit mede dankzij onze vereniging niet ongemerkt voorbijgaan.

Maar wij zullen ook werkelijk onze handen uit de mouwen moeten steken in verband met het opknappen van de bijgebouwen van het Heemhuis. Het zou prachtig zijn als dit op de eerste zondag van september gerealiseerd zou zijn. Dan zitten we immers alweer vijf jaar in het Heemhuis.

Wij zouden er dan minstens een feestelijke eerste zondag van september van kunnen maken. Verder al onze andere activiteiten zoals heemdag, excursies, tentoonstellingen, wandelingen, enz.

Wil je van dit alles goed op de hoogte zijn, kom dan naar onze Algemene Ledenvergadering op maandag 21 februari a.s. De agenda vindt u verder in deze Nieuwsbrief.

Wij rekenen bij deze op een grote opkomst, tot dan.

Ad Jacobs, uw voorzitter

Van de redactietafel.

Het eerste nummer van 1994 ligt al weer voor u. Het jaar 1994 belooft een bijzonder jaar voor onze vereniging te worden. We herdenken dit jaar dat Ulicoten 550 jaar geleden haar eerste kapel kreeg. In oktober is het 50 jaar geleden dat we bevrijd werden van de Duitse bezetter. Op 9 september is onze heemkundekring vijf jaar gevestigd in het Heemhuis, het eerste lustrum van ons Heemhuis. Verder is onze Nieuwsbrief dan ook precies vijf jaar jong in haar huidige vorm. In 1994 herdenken we ook het feit dat 550 jaar geleden de Schepensbank van Baarle-Hertog werd geïnstalleerd, m.a.w. Baarle-Hertog heeft 550 jaar haar eigen bestuur.

Kortom een druk jaar voor onze heemkundekring, maar ook voor de redactie. De redactie zal dit jaar bovengenoemde zaken herdenken door artikelen in onze Nieuwsbrief en een speciaal jaarboek dat handelt over 550 jaar Ulicoten.

Deze Nieuwsbrief presenteren we u weer een bijdrage van archivaris A. Zom. Dit keer schrijft hij over Adriaan van Campen, een berucht misdadiger uit Baarle! Verder verhaalt Cees Verschueren over de reis van secretaris H. van Gilse naar Den Haag in 1667. We zetten de reeks 'Een stukje dagboek' voort. Ten onrechte hebben we in de laatste Nieuwsbrief de bijdrage van Broeder van der Linden het slot van deze reeks genoemd, maar ondertussen heeft Broeder van der Linden weer een aantal afleveringen ingeleverd, zodat we nog een aantal keren kunnen meeleven met Broeder van der Linden.

Wij hopen u met deze Nieuwsbrief weer genoeg 'lees' te bieden en hopen nog steeds op bijdragen van onze leden. Voor het volgende nummer hebben we al weer een bijdrage van Piet van der Flaas binnengekregen. Waar blijven de andere leden? We hopen tot spoedig.

De redactie

Wetenswaardigheden rond de geboorte van Adriaan van Campen

A.M.C. Zom

Inleiding

Over Adriaan van Campen, een Baarlenaar, die de geschiedenis is ingegaan als een van de beruchtste misdadigers uit de criminele geschiedenis van het land van Breda, zijn diverse publikaties verschenen.¹ In elk van deze publikaties wordt zorgvuldig gezwegen over de geboorte-datum van deze man. Van Haastert schrijft in zijn artikel, dat Adriaan van Campen in 1746 te Baarle-Nassau als bastaard is geboren. Maar men zal in de doopboeken van Baarle-Nassau vergeefs zoeken naar zijn doopaantekening. In het archief van Baarle-Nassau en in het oud-rechterlijk archief van deze gemeente treft men echter wel enkele gegevens met betrekking tot zijn geboorte. In deze bijdrage een aantal wetenswaardigheden, op grond waarvan deze datum kan worden vastgesteld.

Een verklaring onder ede

Op 12 april 1746 verschijnt Jacomijn Adriaan Willemse, ongeveer 33 jaren oud, voor schout en schepenen van Baarle-Nassau.

Zij is door schout Floris van Gils, in opdracht van de drossaard van Breda, ontboden om onder ede te komen verklaren, wie de vader is van het kind, dat zij op 24 februari 1746 binnen de vrijheid Turnhout ter wereld heeft gebracht. Jacomijn verklaart op genoemde datum bevallen te zijn van een zoon, waarvan zij Peter Aart van Camp te Baarle-Nassau als vader aanwijst. Ook verklaart zij met niemand anders dan met deze Peter Aart van Camp ooit "enige vleeselijke conversatie" te hebben gehad. Jacomijn voegt eraan toe, dat Peter Aart van Camp haar, toen zij als dienstmeid bij hem in huis woonde, heeft gevraagd om buiten het dorp Baarle te gaan bevallen. Jacomijn is daarom naar Turnhout gegaan toen haar tijd aanbrak. Later blijkt dat Jacomijn niet uit slaafse gehoorzaamheid naar Turnhout ging, maar

omdat Peter Aart Camp haar mooie beloften deed. Jacomijn legt deze verklaring af tegenover de schepenen Peter Rijnties en Jan Tuijtelaers in bijzijn van Henricus Kamerling, die de verklaring op schrift stelt en ondertekent.²

Al met al lijkt hiermee alle onduidelijkheid rond de juiste geboortedatum en –plaats van Adriaan van Campen te zijn opgelost. Even naar het stadsarchief van Turnhout gegaan om daar in de doopboeken de doopaantekening van het kind van Jacomijn Willemse na te lezen. De exacte datum is immers bekend en in die aantekening moet vermeld staan, dat het kind Adriaan van Camp(en) gedoopt is, waarmee dan het bewijs geleverd is. Helaas wordt ook in het archief van Turnhout geen doopaantekening gevonden van het kind van Jacomijn Adriaan Willemse. Dan rijst de vraag: Welke relatie is er tussen Peter Aart van Camp en Jacomijn Willemse?

Peter Aart van Camp

Peter Aart van Camp woont in die jaren op Loveren.³ Volgens een aantekening bij de doop van een van zijn kinderen is hij afkomstig uit Meer. Hij huwt op 11 april 1723 voor de kerkeraad van de Hervormde gemeente te Baarle–Nassau met Maria Joannis Olislagers.⁴ Maria Joannis Olislagers overlijdt in de tweede helft oktober 1731 te Baarle op 31-jarige leeftijd.⁵

Uit dit huwelijk blijven tenminste drie kinderen in leven, Joannes Arnoldus (18.2.1727), die Arnoldus wordt genoemd, Anna (15.1.1729) en Cornelis (20.2.1730). Deze kinderen worden met name genoemd worden in de gemaallijsten van 1736 en volgende jaren. Ook Jacomijn Adriaans Willemse woont in 1736 als dienstmeid in bij Peter Aart van Camp.⁶ Mogelijk is zij al kort na het overlijden van Maria Olislagers bij Peter Aart van Camp in dienst getreden. Na 1746 vindt men haar niet terug in het huis van Peter Aart van Camp en dat laatste is niet zo verwonderlijk, als blijkt dat Peter Aart van Camp niet van plan is om zijn eerder gedane beloften in te lossen. Hij is niet bereid om met Jacomijn te trouwen en evenmin is hij bereid een financiële regeling met haar te treffen voor het onderhoud van het kind.

Een verzoek om een pro deo proces

Jacomijn Adriaan Willems laat zich echter na zoveel jaren trouwe dienst niet met een kindje wegzetten, zonder dat daar een redelijke financiële regeling tegenover staat. Vermoedelijk probeert zij eerst zonder inmenging van het dorpsbestuur tot een vergelijk te komen met de vader van haar kind. Als dat niet lukt roept zij de hulp in van het dorpsbestuur. Op 1 mei 1746 bespreekt het dorpsbestuur van Baarle-Nassau een rekwes van haar van navolgende strekking. Peeter Aart van Camp heeft haar rekwesrant zo lang nagelopen en verleid, dat zij door hem is "geïmpregneert en beswangert" en op 24 februari 1746 te Turnhout is bevallen. Omdat Peter Aart van Camp weigert om met haar te trouwen of een financiële regeling te treffen, hetgeen hij voordien wel beloofd heeft, voelt zij zich genoodzaakt om hem tot zijn plicht te roepen door middel van een proces. Omdat zij maar een arme dienstbode is, verzoekt zij de magistraat om pro deo te mogen procederen en haar daarvoor een verklaring af te geven. De schepenbank beslist echter, dat er eerst een comparitie moet plaatsvinden tussen beiden, voordat zij definitief op het verzoek wil beschikken. De comparitie wordt bepaald op 9 mei om 10 uur in de ochtend.⁷

Kennelijk heeft Jacomijn enige weet van de rechtsregels, die haar in dit speciale geval ten dienste staan om haar gelijk te halen. Erg wonderlijk is dat niet, want dergelijke situaties deden zich wel vaker voor en de afwikkeling van zulke kwesties zal genoegzaam en met een gezonde dosis leedvermaak besproken zijn tijdens de buurtpraat in zo'n geval. Het "Echt-reglement, over de Steden ende ten platten Lande, inde Heerlijckheden ende Dorpen, staende onder de Generaliteyt" van 18 maart 1656 biedt in deze een aardig houvast. Met name artikel 86 van dat reglement.⁸

Een schikking

Het blijkt een verstandig besluit van de schepenbank. Op 9 mei komen Jacomijn en Peter Aart van Camp door tussenkomst van de heren Jacob Ferdinandus Wijmers en Cornelis Johan Cheeuws, advocaten te Breda, tot een schikking, waardoor dure proceskosten worden voorkomen. Peter Aart van Camp zal aan Jacomijna fl. 280,- betalen, te weten: fl. 130,- bij het vaststellen van deze schikking en fl. 150,- na

verloop een jaar, zonder dat daar rente over betaald hoeft te worden. Jacomijn zal op haar beurt de totale verzorging van haar kind op zich nemen zonder ooit iets ten laste van Peter Aart van Camp te zullen brengen. Bovendien zal zij afzien van elk recht en aktie op grond van de 'inpregnatie' met alle gevolgen en aankleve vandien. Zij stemmen beiden toe om dit vergelijk te laten bekrachtigen door een vonnis van de Raad van Brabant, waartoe twee procureurs voor de genoemde raad zullen worden gevraagd om het vonnis aan te vragen en het vonnis te erkennen. Nadat deze overeenkomst op schrift is gesteld, ondertekenen zij die beiden tesamen met de schout, drie schepenen en secretaris Henricus Kamerling.

Toch treft men een merkwaardige marginale aantekening bij deze overeenkomst namelijk: Verscheen Jacomijn Adriaan Willemse, die bekende dat Peter Aart van Camp aan haar heeft voldaan de laatste betaling in het kontrakt gemeld, ter somme van fl. 130,—. Gedaan te Baarle-Nassau den negende mei 1746 in aanwezigheid van schout en schepenen. Ook deze aantekening in de kantlijn is door haar, de schout en drie schepenen ondertekend. Bedoeld zal zijn, dat Jacomijn bekend de tweede betaling, groot fl. 150,— heeft ontvangen, hetgeen dan gedateerd had moeten zijn op 9 mei 1747?⁹

L X X X V I.

Art. 86:

Die een eerbare Jonge Dochter, minder ofte meerder-jarigh zijnde, met schoone woorden van Trouw - beloften, ofte andersints, yets wijs maeckt, de selve verleyt, ende door de byslaep in hare eere krenckt, ende defloreert, isse gehouden te doteren nae hare qualiteyt (indien hyse niet en trouwt) tot arbitragie des Rechters, ende tot breucke te betalen hondert guldens. Ende indien hy in voegen als vooren sulcx meermaels aen andere eerbare Dochters doet, sal van sijn alimentatie, beneficie ofte Officie, indien hy eenige heeft, vervallen zijn, ende oock nae gelegentheynt van Perfoonen ende saecken arbitralijck, ende naer exigentie gestraft werden.

Het loegt van bijtoren deden Dooper
 te Willem gaen fluennen, op welck dat loock
 sij daer toe naar de vroom & Vrijheid
 Vrijheit is gesecken. Al hebbe gedaen
 en onder Salomonus Lede het elckent, op
 het Doops kint van Nassau Nassau kint
 den twaelfde April 11 in Salomonsker
 broden daer van Peter Nijntied een jaar
 Vrijtelack Schapen en,
 De ommele deden id bin Regelten van anten
 en Anten in Nassau Nassau onderijckent
 Wij Fortkonde,
 Alst ammetten off

Verdere lotgevallen van Jacomijn

Nadat Adriaan geboren is, keert Jacomijn niet terug naar het adres van Peter Aart van Camp. Men vindt haar binnen Baarle-Nassau in het geheel niet meer terug. Vermoedelijk is zij uitgeweken naar Weelde.¹⁰ In 1757 duikt zij op in Ulvenhout. In het kohier van de impost op het ge-
 maal van dat jaar treft men de aantekening: Peter Berckmans, Jaco-
 mijna Willemse de vrouw, Cornelis de zoon, 'boven', Adriaan het kind
 'onder'." Hieruit kan men vaststellen, dat Jacomijna na de geboorte
 van Adriaan gehuwd is met Peter Berckmans. Dit huwelijk is niet bin-
 nen Baarle-Nassau gesloten, maar vermoedelijk te Weelde. Peter
 Berckmans moet dan weduwnaar zijn, want hij heeft een zoon Corne-
 lis, die in 1757 ouder is dan 16 jaar. Bovendien wordt hier voor de
 eerste maal Adriaan vermeld, die dan nog geen 16 jaren oud is. Deze
 Adriaan is kennelijk het kind, dat Jacomijn op 24 februari 1746 te
 Turnhout ter wereld bracht.

Om dit na te trekken volgen we opnieuw het artikel van Van Haastert.
 Hij schrijft dat Adriaan van Campen na een jaar in Ulvenhout gewoond
 te hebben, als scheper gaat werken bij Heijligers op Den Hout. Dat
 betekent, dat genoemde Adriaan in de gemaallijst van Ulvenhout over
 1758 niet voor mag komen. En inderdaad hij ontbreekt in die gemaal-
 lijst.

Besluit

Op grond van deze wetenswaardigheden meen ik te mogen vaststellen, dat het kind waaraan Jacomijn Adriaan Willemse op 24 februari 1746 het leven schonk, Adriaan van Campen is. De laatste twijfel kan slechts weggenomen worden, door de huwelijksaantekening van Jacomijn met Peter Berckmans in Weelde te achterhalen of door toch de doopaantekening van Adriaan van Campen te vinden.

Noten:

1. J. van Haastert: 'Adriaan van Campen, de beruchtste misdadiger uit de criminele geschiedenis van Breda' in: Jaarboek van de geschied- en oudheidkundige kring van Stad en Land van Breda 'De Oranjeboom' 1974.

A.M.C. Zom: 'Dongen in paniek; leven te Dongen met Adriaan van Campen' in: 'De Wazerweijen', blad van de Heemkundekring 'De Heerlijkheit Dongen' 1988.

2. Gemeente-archief Baarle-Nassau, voorlopig inv. nr. 1839.

3. Gemeente-archief Baarle-Nassau, gemaallijsten 1737-1747, voorlopig inv. nrs. 294-304.

4. Coll. Doop- trouw- en begraafboeken Baarle-Nassau nr. 6, Trouwboek 1659-1799, folio 121. Bij deze aantekening wordt vermeld dat beiden uit Baarle afkomstig zijn!

5. D.T.B. Baarle-Nassau nr. 2, de precieze datum ontbreekt, maar is gezien de voorgaande aantekening na 18 oktober. 'octobr: sepultura Mariae Joannis Olislagers ux. Petri Arnoldi van Kamp Ann.31'.

6. In de oudst bewaard gebleven 'gemaallijst' 1736/1737 wordt Jacomijn vermeld in het huishouden van Peter Aart van Camp.

7. Oud-rechterlijk archief Baarle-Nassau inv. nr. 58.

8. Artikel 86 luidt:

Die een eerbare jonge dochter, minder oft meerderjarigh zijnde, met schoone woorden van trouwbeloften, ofte andersints, yets wijs maectt, de selve verleyt ende door de byslaep in hare eere krenckt ende defloreert, isse gehouden te doteren nae hare qualiteyt (indien hij niet en trouwt) tot arbitragie des rechters ende tot breucke te betalen hondert guldens. Ende indien hy in voege als vooren sulcx meermaels aen andere eerbare dochters doet, sal van sijn alimentatie, benefitie ofte officie, indien hij eenige heeft, vervallen zijn, ende oock nae gelegentheyt van personen en saecken arbitralijck, ende naer exigentie gestraft werden.

Reis naar Den Haag in 1667

C. Verschueren

Secretaris H. van Gilse moet in 1667 na enkele aanschrijfbrieven verschijnen voor de 'Raedt van Staten der Verenigde Nederlanden'. We weten niet om welke kwestie het hier ging, maar in die periode waren er verschillende kwesties rond de kerk van Baarle. We zitten dan nog met de naweeën van de Reformatie en we weten uit de geschiedenis van Baarle dat er dikwijls problemen waren tussen de Schout van Baarle–Nassau enerzijds en het bestuur van Baarle–Hertog en de kerk van Baarle anderzijds. Schout van Baarle–Nassau was op dat moment Jonkheer Hendrik Louis Bruaert, de eerste gereformeerde schout van Baarle–Nassau.

Secretaris H. van Gilse maakt van de reis een (financieel) verslag en daaruit leren we o.a. hoe er in die dagen gereisd werd. We lezen als volgt:

Specificatie van debourgementen gedaan als gecommiteerden naar 's Gravenhage over zekeren aanschrijf brieven van den Raedt van Staten der verenigde nederlanden ende is als volgt

Inden eersten op den 19 september 1667 van hier vertrokken en in De Vijf Eiken (naam van een herberg) verteerd met den knecht en de peerd a 7 stuivers.

Item in den 'Salm' (naam van een herberg) tot Geertruijdenberg verteerd net als boven 18 stuivers.

Item aan den Stadhoudersknecht die het peert te rugge bracht tot teergeld gegeven 6 stuivers.

Item ten Berg betaald voor passagiersgeld $-1\frac{1}{2}$ stuiver.

Item aldaar noort aanboord zetten alsnog betaald 2 stuivers.

Item betaald aan scheepsvracht van den Berg op Dortrecht 6 stuivers.

Item in de stadsherberg tot Dort 'snachts moeten logeren ende aldaar verteerd met drinkgeld aan de meid 't samen ter somme van 1-9 st. (1 gulden en 9 stuivers)

Item betaald aan scheepsvracht van Dort tot Rotterdam ter somme van 5 st.

Item tot Rotterdam ende Delft 't samen aan kost ende drank verteerd tot -.12 st.

Item betaald aan scheepsvracht van Rotterdam op Delft tot -. .5 st.

Item betaald aan scheepsvracht van Delft op den Hage van weg en wederkeren -. - 5 st.

Item op 20 ditto in de Hage ('s Gravenhage) gekomen ende aldaar verbleven tot den 23e ditto ende in de voorschreven vier dagen verteerd, zoals kost, drank, slapen ende drinkgeld 't samen bij een gerekend ter somme van 7 gulden en 7 stuivers.

Item op de 23e ditto aan de here secretaris van de ambassaradeur van Spanje voor zijne debuairen bij promissie vereert ter somme van 5 gulden.

Item insgelijks vereert aan den knecht ofte clerk van den gemelde secretaris 1 gulden 5 stuivers.

vorenstaende samen 18 gulden en 8 $\frac{1}{2}$ st.

Op den 24e september 1667 int wederkeren tot Dort gekocht aan eetwaar mede sloop genomen met het bier op 't sloop 't samen daar voor betaald 14 1/2 st.

Item betaald aan sloopvrucht van Delft tot Breda met passagiergeld ende voort overzetten naar het sluiten van den boom tot Breda ter somme van 1 gulden 7 st.

Item op den 25e ditto tot Breda en de onderwegen verteerd maakt samen ter somme van 1 gulden 8 st.

Item aan drinkgeld gegeven meijssen tot 4 st.

Item betaald voor port van een pakket brieven uit ten Hage zo geens en weder met karvrucht van Breda 16 st.

Item komt voor mijne vacatie van dat ik voor deze gemeente inde voorschreven zaken hebben uitgeweest van den 19e september totten 25e ditto wezende zeven dagen ende iedere dag vermits de moeilijke reize tot eenen gulden en 5 stuivers komt voor de zeven dagen ter somme van 8 gulden 15 stuivers en de samen 13.4.5

Totaal dus 31 gulden 13 stuivers.

Op den 1sten october 1667 ontvangen van Willem Jacob Beecken de somme van vijftwintig gulden en dat in mindernisse van mijne voorschoten penningen ende verdiende vacatie, gedebousheert en de verdiend op de reize naar de Hage als blijkt bij mijne hiervorens gestelde specificatie dus dico alhier 25 gulden.

Ergo rest van deze specificatie 6 gulden en 13 st.

Deze specificatie ende de voorgaande mette gelijke wethoudere Baarle—Hertog zuiver afgerekend en de door van Reuth het restant betaald.

Dus memorie

H. van Gilse.

Uit voorgaande leren we dus dat de reis naar Den Haag voornamelijk per schip werd afgelegd. Te paard ging het naar Geertruidenberg. Daar werd sloop gegaan voor Dordrecht en via Rotterdam en Delft werd per schip naar Den Haag gereisd. Op de terugweg wordt dezelfde route gevolgd. Het is een bijzondere reis en dankzij de aantekeningen van secretaris H. van Gilse kregen we een idee van het reizen in de zeventiende eeuw.

Bron: GABH, Oud Regiem, inv. no. 3, Specificatiën en notitieboek voor secretaris.

Uit Ons Weekblad 22 februari 1964:

Belangrijk TV-nieuws

4 MAART A.S. START HET NEDERLANDSE TWEEDE PROGRAMMA!

Laat nu uw antenne bijplaatsen!

Ook hebben wij voor oudere toestellen voorzetsapparaten. Gaarne geven wij u inlichtingen.

Voor Philips-TV:

Installatie-Bureau Oostenrijk

De gehele serie 1964' in onze zaak aanwezig.

Desiré Geeraertsstraat 20 - telefoon 04257-592
BAARLE-NASSAU

30 jaar geleden (11)

A. (Fons) Raeijmaekers

Gemeente Baarle-Nassau:

Loop der bevolking gedurende het jaar 1963

	M	V	Totaal
Bevolking op 31-12-1962	2462	2127	4589
Geboorten	36	67	106
Ingekomen personen	141	71	212
	-----	-----	-----
	180	138	318
Overleden	24	20	44
Vertrokken personen	123	100	223
	-----	-----	-----
	147	120	267
Vermeerdering bevolking	33	18	51
Bevolking 31-12-1963	2495	2145	4640

Aantal huwelijken 1963 : 36.

Vermeerdering bevolking in 1960: 18 – 1961: 36 – 1962: 51

Gemeente Baarle-Hertog:

Loop der bevolking tijdens het jaar 1963

Bevolking op 31-12-1962	1068	1020	2088
Geboorten	30	32	62
Ingekomen personen	46	43	89
	-----	-----	-----
Totaal	76	75	151
Overledenen	8	10	18
Vertrokken personen	42	42	84
	-----	-----	-----
	50	52	102
Vermeerdering bevolking	26	23	49
Bevolking op 31-12-1963	1094	1043	2137

Kerkberichten parochie St. Remigius Baarle-Hertog

Er werden in 1963 64.600 H. Communies uitgereikt, tegenover 63.000 in 1962.

Er gingen 15 parochianen naar het eeuwig leven over, tegenover 10 in 1962.

In onze parochie werden in 1963 13 huwelijken ingezegend, tegenover 9 in het voorgaande jaar en 10 parochianen ontvingen het sacrament van het huwelijk buiten de parochie.

47 kindjes werden door het sacrament van het doopsel kind van God en lid van de parochiegemeenschap, tegenover 33 in 1962.

33 jongens en meisje van de parochie ontvingen het sacrament van het Vormsel uit de handen van Zijne Excellentie Monseigneur DAEM.

Zesendertig kinderen ontvingen voor de eerste keer de H. Communie

en 38 beloofden plechtig aan O.L. Heer in hun persoonlijke naam en tegenover gans de parochiegemeenschap trouw te blijven aan hun doopselbeloften.

CUBA-nieuws Ulicoten

Op dinsdag 7 januari zal een gespreksmiddag worden gehouden in het parochiehuis. Ir. G.W. Logtestijn zal voor u een zeer actueel onderwerp bespreken nl. "Bedrijfsopvolging en bedrijfsfinanciering".

Vele moeilijkheden kunnen zich voordoen wanneer een bedrijf wordt overgenomen. Dan komen vaak vraagstukken aan de dag waarmee men geen raad weet. De heer van Logtestijn zal vele problemen voor u duidelijk maken. Wij verwachten dan ook een massale opkomst van ouders en kinderen dinsdag om half 2 in het parochiehuis.

'Nachtoperatie' te Ulicoten op 19 en 20 januari 1964

Ook deze winter zullen de jonge boerinnen, samen met de jonge boeren, een toneelstuk opvoeren. De keuze is dit jaar geworden: "Nachtoperatie", een toneelspel in drie bedrijven.

Reeds vele avonden is er gerepeteerd onder de kundige leiding van Dré Wouters om dit prachtige stuk zo goed mogelijk ten tonele te brengen. Ook dit jaar zal het spel gejureerd worden voor de kringtoneelwedstrijd.

Driekoningen Baarle

Zondag 12 januari 1964, direct na de hoogmis van 10 uur, worden de kinderen, die aan deze wedstrijd hebben deelgenomen in het patroonaat verwacht. Na de prijsuitreiking krijgen alle kinderen een versnapering. De deelname was dit jaar groter dan voorgaande jaren; in totaal zijn 63 groepen en 177 kinderen in het jeugdhuis geweest. De ouders van de kinderen zijn eveneens welkom.

Baarle-Hertog: zitdag belastingen

De heer Ontvanger der belastingen zal zitdag houden op vrijdag 24 januari 1964 van 9 tot 11 uur op het gemeentehuis (gelijkvloers) voor het afleveren van rijwiel-, bromfiets-, moto- tot 250 cc en

voertuigplaten. Aangifte-formulieren te bekomen langs de kinderen der scholen.

Prijs der platen: Rijwiel 100 fr; Bromfiets 135 fr; Moto van 50 cc tot 150 cc 135 fr; Moto van 150 tot 250 cc 270 fr; Voertuigplaat zwart 60 fr; Voertuigplaat blauw 240 fr. Gepast geld a.u.b.

Jeugdhuisperikelen

... Langzaam ging die tijd voorbij en Baarle werd steeds groter. Er vestigden zich diverse industrieën, waaronder enkele sigarenfabrieken, die de uit Amerika geïmporteerde tabakken verwerkten tot heerlijke roker-tjes. Deze tijd van bloei en groei van Baarles industrie duurde ca. 30 jaar, maar toen werd de concurrentie van de grote fabrieken zo groot, datde kleintjes, zoals met name het fabriekje van de oud-Baarlenaar de heer v.d. Made, het niet meer konden bolwerken. In 1952 werd de produktie dan ook stopgezet en de fabriek werd te koop aangeboden. Er waren echter geen liefhebbers voor en zo gebeurde het dat eind 1953 Kapelaan v. Zon zijn oog op het gebouw liet vallen om er een thuis voor de Baalse jeugd van te maken. In overleg met het kerkbe-stuur en Z.E.H. Pastoor Vekemans werd tot de koop besloten en na vele voorbereidingen kon het geheel verbouwde fabriekje op 24 januari 1954 geopend worden.

Zoals de snel-rekenaars onder u direkt kunen zien, is dit feit nu 10 jaar geleden. In dit feit zagen enkele leden van de vereniging "het Jeugdhuis" aanleiding om deze dag met veel vlagvertoon te gaan herdenken. Dit zal heden, 25 januari 1964, gebeuren.

Iets nieuws voor Baarle

Sinds enkele maanden zij we met enkele jongens uit Baarle met de oprichting van de KAJ bezig.

De KAJ bestaat uit Jong KAJ en uit Kajotters. Dit wil zeggen:

A. Jong KAJ: jongens van 14 tot 17 jaar

B. Kajotters: jongens van 17 tot 25 jaar

De Jong KAJ krijgt ontspanning, maar ook zal er tijd besteed worden aan geestelijke ontwikkeling.

De Kajotters krijgen minder ontspanning, maar daarvoor gespreks-

avonden over arbeid en andere problemen.

Zij, die hier interesse voor hebben, kunnen zich opgeven bij J. v. Tilburg, Pastoor de Katerstraat en Henk Gulickx, Stationsstraat 3.

Kerkberichten parochie O.L. Vrouw van Bijstand Baarle-Nassau

Zondag 2 februari om half 3 H. Lof.

Na de hoogmis en na het H. Lof wordt de Blasius – zegen gegeven.

De schijnwerper op Harmonie 'St. Remi' Baarle

De laatste tijd is in "Ons Weekblad" de schijnwerper nog al eens gericht op onze plaatselijke Harmonie St. Remi. Wij kunnen ons daarover slechts verheugen, te meer omdat de beschouwingen van opbouwende aard waren en niet kan worden ontkend dat het korps daardoor weer eens in 't volle licht der belangstelling is komen te staan.

Er werd daarbij gezinspeeld op de wenselijkheid en mogelijkheid tot aanvulling en uitbreiding van het aantal muzikanten.

Hier ligt inderdaad de kern van het probleem waarvoor het bestuur zich op het ogenblik ziet geplaatst en waaraan de Harmonie de grootste en voornaamste behoefte heeft.

Denkt men aan een harmonie, dan denkt men, overigens ten onrechte, aan een muziekgezelschap uitsluitend met koperen en dus veelal zware instrumenten, zowel wat het bespelen als het gewicht betreft. Dat is natuurlijk niet juist want in dat geval heeft men te doen met een "fanfare". Terwijl een "harmonie" een muziekkorps is met ook kleinere, lichte en houten instrumenten.

Dit grote verschil en voorkeur heeft er toe geleid dat de aanvulling en uitbreiding der harmonieën de laatste tijd ook wel gezocht werd door meisjes daaraan te laten deelnemen en dus de getalsterkte der harmoniekorpsen te zoeken in gemengde samenstelling.

En dit wel omdat de lichtere instrumenten beter te bespelen en hanterbaar zijn en zich uitstekend lenen ook in handen van vrouwelijke meewerksters.

Er is een tijd geweest, dat men (terecht of ten onrechte) gekant was tegen dergelijke gemengde gezelschappen, maar die tijd is voorbij en van de –in dit opzicht bevoegde en te respecteren zijde– zijn geen

bedenkingen meer daartegen te duchten.

Zo zien we dan ook aan vele harmoniekorpsen (ook in onze omgeving) spontaan en met succes jonge meisjes deelnemen, die de lichtere instrumenten bespelen met een zwier en een lust zoals men dat voorheen niet zag. En wie zou willen volhouden dat dit ook voor jonge meisjes geen mooie, nuttige en leerzame liefhebberij zou zijn ?

Meisjes van beide Baarles, maak gebruik van de thans geboden gelegenheid en geef u zo spoedig mogelijk op als adspirant—lid van onze harmonie.

Oliebollennieuws uit Baarle

Oliebollen !! Ja, van de Baalse Verkenners !

Maandag 10 en dinsdag 11 februari in het jeugdhuis van 3 tot 8 uur

Over enkele dagen staan wij weer voor uw deur met die heerlijk geurende, bruinegebakken, gesuikerde oliebolletjes. Wij staan er dan voor het negende jaar.

Bestelling noteren en het bakken gaat wel, al worden de aantallen elk jaar steeds groter (vorig jaar 10.000), maar dat wegbrengen dat is het ergste. Vooral het vervoer naar de buitenwijken is per fiets bijna ondoenlijk, willen wij de oliebolletjes warm afleveren. Daarom doen wij een beroep op vrijwilligers met auto of bromfiets, die ons een uurtje willen bijstaan in de spitsuren van 4 tot 6 uur. U kunt op die manier daadwerkelijk uw steun geven aan deze prachtige Baarlese Jeugdgroep die dit werkelijk zal waarderen. Heeft u even tijd, kom dan naar het Jeugdhuis in de Nieuwstraat, ons bakcentrum.

Verder wensen wij de gehele Baarlese bevolking een paar prettige Carnavalsdagen toe en smul lekker van onze oliebolletjes.

Namens Welpen en verkenners, Baarle—Nassau—Hertog.

Kerkberichten parochie St. Remigius Baarle-Hertog

Zondag 16 februari om half 3 het eerste lijdenssermoen, gepredikt door Eerwaarde Pater Minderbroeder.

Opvoering van blijspel in parochiehuis Ulicoten

Op zondag 16 en maandag 17 februari zal een toneelgezelschap uit

Teteringen het mooie blijspel 'Polly Perkins' voor het voetlicht brengen. De baten van deze avond zijn bestemd voor het missiewerk van Father Alf. Geerts, die deze week thuis gekomen is om hier acht maanden van een welverdiende rust te komen genieten.

Schrikkelbal

De Baarlese jongerengemeenschap organiseert 29 februari in theater "De Engel" een grandioos Schrikkelbal.

Aan deze avond werken liefst twee bekende orkesten mee. Ze worden geplaatst op het balkon en op het podium zodat geheel de avond continu muziek ten gehore gebracht zal worden.

Tenslotte nog dit: de dames behoeven beslist niet voor dit bal afschrikt te worden. Zij zullen echt niet de gehele avond de plaats van de heer in hoeven te nemen. De Baarlese jongerengemeenschap verwacht iedereen op deze avond. De jeugd uit de ABC-dorpen en in het bijzonder die van Baarle zelf zal door hun aanwezigheid blijk geven het initiatief van het comité te waarderen.

Vrienden van Lourdes Baarle-Hertog-Nassau en omstreken: Trekking van 53 gratis Lourdesreizen

Zondag 1 maart 1964 heeft in de zaal "Olympia" te Baarle-Hertog de jaarlijkse trekking plaats gehad van de vrije Lourdes-reizen.

In zijn openingswoord sprak Z.E.H. A. Mertens, pastoor van Baarle-Hertog en geestelijk adviseur van de vereniging, over het mooie doel van deze Lourdes-vrienden, die toch als hoogste doel stelt zieken gratis naar Lourdes te laten gaan. Ook spoorde hij de zelatricsen aan op te gaan naar de 5.000 leden (op 31 december 1963 waren er 4.218 leden ingeschreven; dit is 119 meer dan in 1962).

Toneeluitvoering te Ulicoten ten bate van Gloria-UC

Dat Ulicoten na de fusie tussen Gloria en UVC het nieuwe Gloria-UC wel degelijk als hun eigen club beschouwt, blijkt wel uit het feit dat er zondag 1 maart in het parochiehuis een toneeluitvoering is ten bate van onze sportvereniging. Wij juichen dit initiatief ten eerste toe en verwachten alle Ulicootse sport- en toneelliefhebbers in de zaal. En

waarom zouden de toneelliefhebbers uit Baarle–Nassau ook geen kijkje gaan nemen. U zult er beslist geen spijt van hebben. Het stuk en de spelers staan daar borg voor !

Baarles' Wielervaria

Het a.s. wielerseizoen nadert... Zondag 23 februari is zelfs een klein voorproefje gehouden. Te Turnhout vond het clubkampioenschap van het K.W.V.T. plaats. Jac Frijters verrichtte een opzienbarende prestatie: hij won met groot machtsvertoon de tijdrit en werd algemeen kampioen.

Jules van der Flaas wist 's morgens de rit–in–lijn op zijn naam te brengen en werd liefhebberkampioen !

Rik Wouters zorgde deze week voor het grote wielernieuws. Hij waagde de grote stap en is beroepsrenner geworden. We zullen binenkort in de ploeg van "De Pel" een Baarlenaar in de grote klassiekers aan het werk zien.

Frans Staes is nieuweling geworden en zal dit jaar de zwart–witte Bahena–kleuren gaan verdedigen. Ook Karel Wouters –broer van de grote Rik– en J. Bastijns hebben hun vergunning op zak.

Ook Jan Segers waagt zich aan een geheel nieuw avontuur. Hij is amateur geworden.

Jack Frijters behaalde zaterdag 7 maart in de Omloop der Vlaamse Gewesten voor nieuwelingen een prachtige overwinning op een veld van honderd renners.

De wedstrijd die uit twee reeksen en een finale bestond werd gehouden in afwachting van de aankomst der beroepsrenners. Zodoende waren duizenden er getuige van dat Jack en zijn reeksen en de finale wist te winnen.

Kerkberichten parochie St. Remigius Baarle-Hertog

Woensdag 4 maart te 8 uur vergadering voor al de jongens en meisjes die gaan werken.

Ons Mariaal offensief

De twee hoofdthema's van het offensief zijn: Gebed en Boete.

Die vinden wij terug in de vier voorwaarden die gesteld worden om een Mariakapel te bekomen.

1. De Mariakapel wordt blijvend geplaatst aan de voorgevel van het huis: best boven of naast de huisdeur. Die daad is een blijvende en machtige geloofsbelijdenis die aller eerbied en bewondering waardig is maar die dan ook eist dat uw leven in het teken zou staan van die belijdenis. Zeker wij worden geen heiligen op één dag, niemand kan eisen dat wij in alles volmaakt zouden zijn omdat wij, met het plaatsen van de Mariakapel aan onze huisgevel, durven uitkomen voor ons geloof: maar wij moeten oprecht en welgemeend ons best doen om ons kristen leven in overeenstemming te brengen met die geloofsbelijdenis. Ons gebed zal zich ook uiten in het groeten van onze Lieve Vrouw bij in – en uitgaan van ons huis.

2. Wij verbinden ons, elke avond in onze familiekring, samen, minstens één tientje van onze paternoster te bidden. Dat samen bidden, trouwe getuigenis van ons vertrouwen in de machtige hulp van onze Hemelmoeder, zal ons de rijkste genade bekomen met de verzekering van Haar Moederlijke bescherming in al onze beproevingen. Wij bidden veel en vurig deze dagen, opdat talrijke gezinnen in onze parochie gehoor zouden geven aan de genade van het Mariaal Offensief.

3. Wij vergoeden het werk Regnum Mariae bij ontvangst van de Maria – kapel door onze offergave. Wanneer ontvangt u die Maria – kapel ? De plechtigheid van wijding en uitreiking van de Maria – kapellen zal doorgaan in onze parochiekerk op de Koninginnedag.

Wat is de offergave ? Het is de vergoeding die u aanbiedt aan Regnum Mariae bij ontvangst van uw Maria – kapel. Hoe wordt die offergave vergaard ? Via inschrijvingen in de kerk na elke mis en tot 's avonds op de pastorij zondag 8 maart 1964. Het gezin dat zondag a.s. een Maria – kapel aanvraagt, begint vanaf die dag tot en met Koninginnedag, dus gedurende 5 weken, offertjes te doen: zich een en ander ontzeggen (minder roken, minder snoepen enz.) en wat zo gespaard wordt, is de offergaven die u aanbiedt bij ontvangst van de kapel.

4. U bouwt daadwerkelijk mee aan de wereldvrede, met vrede te sluiten en in vrede te leven met al uw medemensen. Het volledig getrouw en ernstig beleven van ons christen ideaal is wel ons grootse boete. Om in ware christene naastenliefde te leven moeten wij gedurig tegen onze natuur ingaan, ons eigen ik vergeten om aan de anderen te denken.

RKJB Ulicoten: graaninzameling

Deze week donderdag 5 maart zal door de jonge boeren graan opgehaald worden voor de oogstdankgave. De opbrengst komt ten goede aan het sociaal fonds van de NCB.

Tweede lentebeurs wordt grandioos feest

Zaterdag 14, zondag 15, maandag 16 en dinsdagmorgen 17 maart wordt de tweede Baarlese Lentebeurs gehouden. De organisatoren hebben dit gebeuren nog grootser opgezet dan vorig jaar.

Op het St. Annaplein is een gigantische tent verzezen, die als expositie—hal dienst zal doen. De 21 deelnemers beschikken hier over 600 vierkante meter tentoonstellingsruimte. Voor het publiek is dit een fantastische gelegenheid bij te blijven op huishoudelijk— en modegebied.

Regelmatig tijdens de beursdagen zullen de Baarlese tienersterren Irene Voeten en Armand Koks voor u optreden.

Slissen en Cesar komen naar Turnhout

'De Vrienden van Scheut' voeren dit jaar het blijspel "Slissen en Cesar" op in het Kursaal van Turnhout. Volgende week komt de KJM van Baarle de kaarten aan huis verkopen. "Slissen en Cesar" wordt drie maal opgevoerd; wij hebben de tweede opvoering gekozen, namelijk op 10 april (vrijdag na Beloken Pasen). Indien er een voldoende aantal deelnemers is van Baarle, zal er een bus ingezet worden.

'De Vrienden van Scheut' in Turnhout hebben beslist dat de totale opbrengst van de kaarten die in Baarle verkocht worden ten goede komt aan de Missie van Pater Jac. Brosens, die op het ogenblik enkele maanden rust neemt in Baarle en in augustus a.s. opnieuw naar Lisala (Kongo) vertrekt.

Kerkberichten parochie St. Remigius Baarle-Hertog

Woensdag 25 maart hebben we te half 3 de recollectie voor onze leden van de Bond van de gepensioneerden. Ze zal gepredikt worden door een Eerwaarde Pater Minderbroeder.

Donderdag onder de mis van 4 uur houden de schoolkinderen hun Pasen.

Evenals vorige jaren doen we een beroep op al onze meisjes om dinsdag 24 maart te 9 uur de kerk te helpen schuren tegen de grote plechtigheden. Mogen we vragen een emmer, schuurborstel en opneer mede te brengen ?

Kerkberichten parochie O.L. Vrouw van Bijstand Baarle-Nassau

Witte donderdag.

Plechtige herdenking van de instelling van de H. Eucharistie, waaronder de voetwassing. Hierna aanbidding van het H. Sacrament tot middernacht.

9–9.30 uur: Eikelenbosch, Gorpeind, Hoogeind, Dektstraat, Heimolen, Molenbaan, Kievit, Reth, Oude Bredasebaan, Bungalowpark, Huisvennen, Bredaseweg, Hoogstratensebaan, Heesboom, Reuth.

9.30–10 uur: Groot en Klein Bedaf, Voske, Oordeel–Heikant, Heikant, Driehuis, Pineind, Oordeelsestraat.

10–10.30 uur: Veldbraak, Keizershoek, Nijhoven, Kapelstraat, Molensstraat, Turnhoutseweg, Schaluinen.

10.30–11 uur: Loveren, Nonnenkuil, Goorweg, Pastoor de Katerstraat, Kerkstraat, Kerkplein, Boshoven en Boshovenseweg.

11–11.30 uur: Chaamseweg, Hoogbraak, Burg. van Gilsestraat, Pastoor Vekemanshof, St. Jansstraat, Leliestraat, Generaal Maczeklaan, Alphenseweg.

11.30–12 uur: Nieuwstraat, Singel, St Annaplein, St Annastraat, Roosakkerstraat, Stationsstraat, Titus Brandsmastraat, Burg. de Grauwstraat, Rector van den Broekstraat, Cor der Bokstraat en Burg. Mensenstraat.

Een stukje Dagboek (9)

'Waarheen leidt de weg...' Oorlog 1939-1946

Broeder Gabriël van der Linden, Cuyk

De eerste oorlogsjaren worstelde ik moeizaam met mezelf; ik kon geen rust vinden omdat ik ergens 'heel—diep—in—me' het leger in wilde om deel te nemen aan onze bevrijding. Daar had ik zelfs een gesprek over met Mgr. Testa die toen internuntius was in Cairo.

Maar ik had ook al onze Franse confraters zien terugkeren in onze gelederen na een kort verblijf in Syrië en de Libanon, dat toen nog een Franse gebieden waren. Ik besloot uiteindelijk om deze stap niet te zetten, alsnog hopen dat de Nederlandse regering in oorlogstijd de kloosterlingen zou oproepen, indien dat nodig mocht blijken.

Wel had ik op de 20ste augustus 1940 mijn eeuwige geloften uitgesproken ... zonder enthousiasme, met angst en onzekerheid in het hart! Ik wist dat ik een bovenmenselijke formule uitsprak die me zou binden, zoals dat toen heette: voor eeuwig... Ik gaf ergens een stuk vrijheid prijs die ik op een andere manier zou terug winnen, naar ik hoopte... 'De vrijheid der kinderen Gods'!

Broeder Léon Lacabre, een Franse vriend van me, schreef het volgende acrostichon ¹ dat hij me na de plechtigheid overhandigde.

G – Garde, preux chevalier, les augustes promesses,
 A – Au pied des saints autels, en ta belle jeunesse,
 B – Bien clairement jurées, devant tes frères, DIEU!
 R – Reste vaillant et fort, lillial et joyeux.
 I – Il rendra le centuple à ton coeur généreux,
 E – En attendant, là – haut, la couronne immortelle,
 L – L'hosannah triomphal de la troupe fidèle!

Wat als 'klank en muziek' in het Frans werd neergeschreven klinkt

heel wat somberder en heel wat bombastischer in de Nederlandse vertaling.

- G – Bewaar, trotse ridder, de eerbiedwaardige beloften,
- A – Aan de voet van de heilige altaren, in je prachtige jeugd,
- B – Duidelijk gezworen, voor je confraters, GOD!
- R – Blijf dapper en sterk, lelieblank en opgewekt,
- I – Hij zal je edelmoedige hart het honderdvoudige terug schenken,
- E – In afwachting van de onsterfelijke kroon, ginds boven,
- L – En triomferend Hosannah van de trouwe kudde!

Onwillekeurig lach je even in jezelf en je zegt: 'Kan het nog hemelser? Och, het was de tijd van 'het rijke Roomse leven'...

Van al mijn confraters met wie ik van 1934–1935 naar het Midden–Oosten was gegaan, had ik één goede correspondentievriend over gehouden, nl. Broeder Willibrord, Jan Tholen, die geboren was in de gemeente Aalst–Waalre. Broeder Willibrord Tholen werkte van 1934 tot 1941 in Jerusalem en tijdens een studie–bijeenkomst in 1938 was ik een maand met hem opgetrokken door het Heilig Land.

In 1941 gaat broeder Willibrord Tholen als leraar naar Jaffa, waar ons college op een steenworp afstand ligt van de Middellandse Zee. Ik heb hier nog een zestal brieven van mijn vriend voor me liggen, geschreven in Jaffa, tussen 1941–1942. We probeerden elkaar moed in te spreken in die donkere dagen van oorlog en geweld.

Op 14 juli 1942 was het de Franse nationale feestdag; u weet wel 'le quatorze juillet'.. en dat in oorlogstijd! Na het middagmaal is Jan toen gaan zwemmen in het uitnodigende blauwe water van de zee. Tijdens het zwemmen, is hij bewusteloos geraakt en jammerlijk verdronken! Zes jaar na Jacques Kersten, nu Jan Tholen; ze droegen allebei de kloosternaam van Willibrord. Ik was er kapot van.. Hij werd begraven op het kloosterkerkhof van de broeders in Bethlehem.

Toen ik in 1978 terug was in het Heilig Land, dat toen Israël heette, wilde ik zijn graf bezoeken.... maar zijn graf was er niet meer... Onze Amerikaanse broeders hadden de grond van het broeder-klooster nodig gehad om er de 'Universiteit van Bethlehem' op te bouwen en daarom was het broeder-kerkhof geschud. Alle beenderen van de broeders die op het kerkhof begraven hadden gelegen, waren toen bijeengebracht in een soort ossuarium, achter een marmeren muur van de Bibliotheek van de Universiteit. Op een van de koperen naamplaatjes zag ik zijn naam staan: FRERE WILLIBRORD!

Ik heb toen even zitten mediteren voor al die beenderen in dit ossuarium, terwijl er een film door mijn hoofd ging... Ik bleef kijken naar die grote witte marmeren muur, verdeeld in vakken, waar kruisen op stonden; daarachter had men dan de beenderen van een vijftigtal broeders neergelegd in één groot gemeenschappelijk graf. Ook de beenderen van mijn verdronken vriend, 28 jaar jong. Toen moest ik denken aan de Profeet Ezechiël, waar hij schrijft:

"Daarop vroeg Jahwe mij, 'Mensenkind zouden deze beenderen nog tot leven kunnen komen?' Ik antwoordde: 'Jahwe, mijn heer, dat weet Gij alleen' Toen zei Hij: 'Profeteer over deze beenderen, luister naar het woord van Jahwe' Dit zegt Jahwe, de Heer, tot deze beenderen: 'Ik ga de levensgeest in u brengen en gij komt weer tot leven!'"

Toen ik in de zomer van 1942 naar Alexandrië ging om er een paar weken van de zomervakantie te genieten, was ik weinig optimistisch gestemd en had daar mijn redenen voor. Het ging slecht met de strijd van de geallieerden in de Libysche woestijn. Van 26 mei tot 11 juni had er een tankslag plaatsgevonden in Bir Hakeim. De 'Vrije Fransen' hadden er gevochten als leeuwen... maar de Duitse Generaal Rommel brak nu door alle verdedigingslinies heen en veroverde op 20 juni 1942 de versterkte stad Tobroek. Nu lag voor hem de weg open naar Egypte, nogwel regelrecht naar Alexandrië.

Ik zie me nog lopen door de straten van die stad. Er woonden veel Italianen in Alexandrië en ik zag hun vlaggen klaar liggen voor de vensters, immers over twee dagen zou 'de Duce' zijn intrede doen in de grote havenstad van Egypte. Bij die gelegenheid zou hij hier verschijnen, zittend op een witte schimmel! Maar het concentratie-kamp lag voor ons in het verschieft.

Gelukkig wist de Engelse Generaal Auchinleck de opmars van de Duitsers en Italianen tot stilstand te brengen in de nauwe woestijn-doorgang van El Alamein: de zgn. 'bottle-neck of El Alamein'... In het najaar van 1942 werd Egypte voorgoed bevrijd door Generaal Montgomery.. eindelijk keerde nu het getij ten gunste van de geallieerden. Toch zou het nog tot de meimaand 1945 duren voordat er sprake kon zijn van 'de bevrijding'!

Toen ik goed en wel een weekje had genoten van deze 'zomervakantie-in-oorlogstijd-1942' vertelde de provinciaal overste me dat hij me eigenlijk nodig had als hoofd van de school van het Sint Catharina College, dat midden in de stad Alexandrië lag, vlakbij het Franciscaner klooster en de Sint Catharina kerk. De school was voor twee derde leeggelopen, omdat de haven vaak werd gebombardeerd; in rechte lijn lag het College niet zover van de haven. Ik kreeg er een reuze kerel als overste, nl. Frère Léon, eer oerechte Breton; een man met een gouden hart. Ik bracht er dan ook twee fijne jaren door. Tengevolge van het feit

dat de groep zo klein was, heerste er enorm veel gezelligheid. Ik heb dan ook nooit zo'n prettige verhoudingen gekend tussen ouders, leerlingen, leraren, oud-leerlingen en vrienden als juist in dit college.

Op 9 juli 1942 eindigden wij het schooljaar met het toneelstuk 'Charmant Espiègle'. En met heimwee denk ik aan mijn vrienden terug; Charles Maggiar, Maurice Homsy, Sélim Chéheb, Alfred Orfali, Joseph Kédémos, leraren en vrienden die de mannenrollen vervulden.. Ik denk aan Roger, Elie, Joseph, Henri, Dimitri, Charles en Isaac die de hoofdrolspelers waren bij de jongens. Het toneelstuk kende een enorm succes, vooral ook, dankzij de kundige regisseur Frère Gilbert.

In september 1943 begon ik met mijn tweede jaar als verantwoordelijke voor het College. Alexandrië had een warm, maar ook een vochtig klimaat. Ik kon goed tegen de droge hitte, dat had immers Cairo wel bewezen, maar ik kon heel slecht tegen deze vochtige hitte. Op 1 oktober 1943 lees ik in mijn dagboek: 'Vandaag een stikhete dag'. Op 22 december schrijf ik: 'Het is avond, het is al vrij laat. Ik zit bij de radio en terwijl zachte muziek mijn kamer vult, raast buiten de storm en zwiept de regen tegen de ruiten'.

En toen gebeurde het dat ik op woensdag 8 maart 1944 's avonds in bed een hoestbui kreeg, die zo erg was dat ik veel bloed spuwde. Dokter Zacaropoulos van het Franse ziekenhuis onderzocht me 's anderendaags. Het leek allemaal niet zo ernstig, maar mijn zorgzame vriend Frère Léon vond het toch maar beter dat ik enkele maanden met rust zou gaan in de bergen van de Libanon.

En zo gebeurde het dat ik op 19 mei 1944, midden onder de oorlog, op Hemelvaartsdag, om zes uur 's avonds vanuit Cairo per trein naar Jerusalem reisde.. Een reis die toen nog mogelijk was! Op 21 mei arriveerde ik in Beyrouth. En van 23 mei tot 4 juli was ik in een sanatorium, boven in de bergen van de Libanon. Het was er om diverse redenen een heerlijke tijd! Daarover, misschien een volgende keer meer.

Noot

1. Een acrostichon is een vers, waarvan de eerste letters een naam vormen.

Algemene Ledenvergadering

Amalia nodigt u uit voor haar Algemene ledenvergadering op 21 februari a.s. om 19.30 uur in zaal De Baroes te Baarle-Nassau aan de Hoogstratensebaan 14, tel – (79)8092.

Agenda:

1. Opening door de voorzitter
2. Notulen Alg. Ledenvergadering van 25 februari 1993
3. Verslag activiteiten gedurende 1993
4. Verslag van de penningmeester
5. Verslag van de Kascommissie
6. Vaststelling contributie 1994
7. Begroting 1994
8. Bestuursverkiezingen:
Aftredend en herkiesbaar zijn:
An Gulickx – Kokx, Fons Raeijmaekers, Nicole Ragas – Joosen
Door het tussentijds uittreden van de heer Th. Van Kints is er nog een bestuursfunctie vacant.
Kandidaten voor een bestuursfunctie kunnen zich melden, conform de statuten bij één der bestuursleden.
9. Benoeming van een nieuwe kascommissie
10. Activiteitenprogramma 1994
11. Mededelingen en rondvraag
12. Sluiting

Vergaderstukken inzien? Dat kan en wel op de woensdagavonden vanaf 9 februari a.s. telkens van 19.30 tot 21.30 uur.

Na de Algemene Ledenvergadering zal De Zingende Familie uit Turnhout een optreden voor ons verzorgen. Daarom begint de Algemene Ledenvergadering om 19.30 uur stipt!!

Wij rekenen op uw aanwezigheid en bent u verhinderd, laat het dan even weten op telefoonnummer 699740 of (79)8258.

Namens het bestuur, Ad Jacobs

Verslag van de Algemene Ledenvergadering van 1993

De Algemene Ledenvergadering werd in 1993 op 25 februari gehouden in zaal Olympia te Baarle – Hertog.

Aanwezig zijn 33 leden volgens de presentielijst.

Er waren 10 afmeldingen.

Het voltallig bestuur is aanwezig.

Voorzitter opent de vergadering en heet leden welkom in het bijzonder de twee aanwezige ereleden, An Gulickx – Kokx en Cees Verschueren. Er zullen in 1993 meer impulsen gegeven worden aan de activiteiten van de heemkundekring. In 1993 zal het archief opengesteld worden en is het Heemhuis sinds 27 januari elke woensdagavond geopend van 19.30 tot 21.30 uur.

Het bestuur zal zijn best doen meer leden te betrekken bij voorbereidingen van allerlei activiteiten en werkzaamheden.

De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 1992 worden goedgekeurd. Naar aanleiding van vragen van leden, zal het verslag van de Alg. Ledenvergadering voortaan in de Nieuwsbrief verschijnen juist vóór de nieuwe Alg. Ledenvergadering.

De secretaresse leest een overzicht voor van de activiteiten in 1992.

De penningmeester doet verslag van de financiële toestand van de vereniging. Een grote afschrijfpост is nog de Centrale Verwarming.

A. Moors vraagt waarom de post activiteiten is verminderd. Is dit bezuiniging of waren er minder activiteiten? Bestuur: Het is een combinatie van beiden en had uiteraard te maken met de verwachtingen van 1000 jaar Baarle.

E. Ragas vraagt wanneer de aflossingen van de CV aan de Rabobank zijn geschied in 1991 of 1992? Bestuur: Beide aflossingen over 1991 en 1992 hebben in 1992 plaatsgevonden.

De leden van de kascommissie, J. Koks en T. Baijens doen verslag van hun bevindingen. Bij afwezigheid van T. Baijens voert Jef Koks het woord. Hij complimenteert de penningmeester met het maken van de

balans 1992. De leden van de vergadering dechargeren de penningmeester.

Contributie: het bestuur stelt voor de contributie ongewijzigd te laten hetgeen de instemming krijgt van de ledenvergadering.

Begroting 1993:

A. Moors vraagt waarom de opbrengst van de heemkalender dit jaar lager begroot wordt. Penningmeester: de verkoop van de kalender van 1992 was een groot succes; helemaal uitverkocht. Doch dit was een heel speciale uitgave en de verwachtingen voor 1993 zijn daarom naar beneden bijgesteld.

J. Geerts vraagt of leden ook boeken mogen aankopen voor de kring als ze ergens een interessant boek tegenkomen? De voorzitter geeft aan dat het moeilijk is om hiervoor een vrijbrief te geven, omdat er dan doublures kunnen optreden. Maar ieder lid kan natuurlijk in overleg treden met Fons Raeijmaekers of Jos Jansen, onze bibliothecaris.

Bestuursverkiezing:

Er hebben zich bij het bestuur geen leden aangemeld voor een bestuursfunctie. De aftredende leden A. Jacobs, I. van Strijp en A. van Tuijl worden door de ledenvergadering herkozen voor de volgende periode van twee jaar.

Activiteiten:

J. Geerts vraagt of het mogelijk is dat er dit jaar weer een cursus Oud-schrift kan worden gegeven. Bestuur: er zal geïnformeerd worden bij archivaris Zom en bij voldoende belangstelling kan dit dan plaatshebben.

Voorzitter legt uit dat er gepraat wordt over de stichting van een heemtuin. Initiatiefnemer Geerts Adams en enkele bestuursleden zijn in onderhandeling met de gemeente Baarle-Nassau.

Verder vraagt het bestuur de medewerking van de leden bij het projecten 'Inventarisatie Nisbeelden' en 'Inventarisatie Gevelstenen'. De bedoeling is deze nisbeelden en gevelstenen te fotograferen en te archiveren en later een brochure uit te geven. Mogelijk dat er zelfs een restauratieprogramma op volgt.

Werkgroep Ulicoten is bezig met het samenstellen van een brochure over het 550-jarig bestaan van Ulicoten. Het bestuur zegt haar

volledige medewerking en financiële ondersteuning toe.

Het Heemhuis is sedert 27 januari 1993 elke woensdagavond geopend van 19.30 tot 21.30 uur. Er zal een lijst gemaakt worden van alle documentatie die aanwezig is in het Heemhuis.

De voorzitter meldt dat hij zich zal inzetten om een lokale heemdag te realiseren.

Fons Remeijssen vraagt of er dit jaar nog een uitstapje komt.

Rondvraag:

Mevrouw Rijsbosch stelt voor om dit jaar een trip te maken naar Antwerpen, Culturele Hoofdstad van Europa '93. We zouden daar een rondleiding door de stad kunnen hebben. Bestuur zegt toe informatie hierover in te winnen.

Mevrouw Jansen meldt dat zij een boek 'Baarle in Stukken' naar Australië heeft gestuurd en daarop ontzettende leuke reacties heeft gehad.

Gerrit de Jong maakt het bestuur er opmerkzaam dat de tuin van de St. Salvatorkapel er slecht bij ligt. Misschien kan de heemkundekring hier initiatieven nemen om dit op te knappen. Vooral de beelden hebben veel geleden. Wie is er eigenlijk verantwoordelijk voor deze tuin? Bestuurslid Ineke van Strijp zal nagaan wie er verantwoordelijk is.

E. Ragas vraagt nogmaals naar de stand van zaken t.a.v. het Huishoudelijk Reglement. Hij stelt voor om een concept te maken vóór de volgende Alg. Ledenvergadering. De voorzitter zegt toe hiertoe de nodige stappen te ondernemen.

Sluiting:

De voorzitter dankt de leden voor hun belangstelling en inbreng en stelt voor om samen nog eens te kijken naar de video-opnames die gemaakt zijn van het Grenzeloos Heemkamp 1992.

Er wordt gewerkt.... Comité Baarle 50 jaar bevrijd

Op 21 december 1993 werd in het gemeentehuis van Baarle–Hertog het comité Baarle 50 jaar bevrijd in het leven geroepen. Onze heemkundekring heeft hierin een belangrijke rol gespeeld.

De voorzitter van het comité is onze voorzitter Ad Jacobs geworden. Daarnaast hebben de beide burgemeesters, A. Cornelissen van Baarle–Hertog en J. Hendriks van Baarle–Nassau, zitting in het comité. Verder hebben zitting in het comité de heren J. Czyzewski, J. Maryniak Jr., C. Maryniak Sr., J. Gulickx, A. van Beek en J. Mertens (penningmeester). Daaraan toegevoegd wordt nog een vertegenwoordiger uit het onderwijs.

Het comité kent op dit moment twee projectgroepen:

- Projectgroep monument voor de Poolse militairen gevormd door de oud–strijders van Baarle.
- Projectgroep activiteiten, herdenkingen en protocol gevormd door de werkgroep van onze heemkundekring, bestaande uit: Jos van Roozendaal, Con Wolters, Arie de Jong, Frans Staes en Ed Ragas.

Al op 3 februari a.s. zal het comité het herdenkingsprogramma aan het publiek voorstellen. Dat zal plaatshebben in de raadszaal van het gemeentehuis van Baarle–Nassau om 20.00 uur. Tijdens de presentatie zal ook een originele documentaire over de operatie Overlord (D–Day, 6 juni 1944) worden vertoond. In de pauze zal de voorzitter dan het programma voorstellen aan de aanwezigen.

Al de leden van onze heemkundekring en andere belangstellenden zijn hierbij van harte uitgenodigd.

U ziet het, er wordt hard gewerkt binnen onze heemkundekring.

550 jaar Ulicoten

Het voorlopige programma

Donderdag 12 mei 1994:

Om 10.00 uur plechtige H. Mis bij gelegenheid van het 550 jarig bestaan van Ulicoten in de parochiekerk St. Bernardus te Ulicoten, opgeluisterd door Brassband en Kerkkoor.

Na de H. Mis een officieel gedeelte in de kerk met diverse sprekers.

Aanbieding van de eerste exemplaren van het speciale jaarboek 1994, dat geheel in het teken van 550 jaar Ulicoten staat.

Daarna receptie met koffie en Ulekoeken achterin de kerk.

Na afloop van de receptie opening van de Hobby-tentoonstelling en Historische tentoonstelling in het Dorpshuis van Ulicoten.

Tevens een enveloppen-loterij waarvan de opbrengst bestemd is voor de herstellingen aan de parochiekerk.

Verder verkoop van balpennen, stickers en buttons met logo 550 jaar Ulicoten.

Vrijdag 13 mei 1994:

Dag voor de schoolkinderen van 13.00 tot 17.00 uur. De tekeningen hebben gedurende voorafgaande aan het feest al tekeningen en opstellen gemaakt over heden en verleden van Ulicoten. Die tekeningen en opstellen zullen te bezichtigen zijn in de aula van de Bernardusschool. Om 13.00 uur worden de kinderen verwacht voor spelletjes en opdrachten, waarmee enkele prijzen te winnen zijn.

Zaterdag 14 mei 1994:

Tentoonstellingen in Dorpshuis zijn te bezichtigen van 14.00 tot 17.00 uur.

Om 19.00 uur begint het voorprogramma van een voetbalwedstrijd tussen de veteranen van SVU en Gloria UC. In het voorprogramma een optreden van de Veteranensportclub.

19.30 uur aanvang van de voetbalwedstrijd

In de pauze wederom een optreden van de Veteranensportclub.

Zondag 15 mei 1994:

Oriëntatie–fietstocht met opdrachten en picknick bij de Bernarduskapel. Inschrijven staat open vanaf 13.00 uur. De start is om 13.30 uur.

Start en aankomst bij het Dorpshuis. Men dient ten laatste om 17.30 uur binnen te zijn.

Vanaf 19.30 uur Afsluitende dansavond in zaal Kusters, Dorpsstraat Ulicoten met prijsuitreikingen.

Zaterdag 20 augustus 1994:

Om 19.00 uur plechtige H. Mis met intenties bij de Bernarduskapel. Er zal in processie naar de Bernarduskapel worden getrokken. Vertrek vanaf de parochiekerk.

Vrijdag 28 oktober 1994:

Premiere van het toneelstuk 'Meisjes in Bezettingstijd' bij gelegenheid van 50 jaar bevrijding van Ulicoten. Het stuk wordt opgevoerd door Toneelgroep Ulicoten en staat onder regie van Ben Sprangers.

Jaarboek 1994

550 Jaar Ulicoten

Op 12 mei a.s. zal het nieuwste jaarboek van onze heemkundekring verschijnen. Het is al weer de vierde in de reeks. Het jaarboek 1994 zal geheel in het teken van het 550–jarige Ulicoten staan. De volgende onderwerpen komen in dit boek aan bod:

- De stichtingsacte van de eerste kapel te Ulicoten in 1444
- De rekeningen van de veldkapel 1654–1797

- Het leven van de H. Bernardus
- Economische schets van Ulicoten 1810–1930
- De molen en molenaars van Ulicoten 1882–heden
- Theeuwes, een geslacht van molenaars 1789–heden
- Coöperatieve Stoomzuivelfabriek 'De Eendracht' 1899–1966
- Coöperatieve Boerenleenbank, later Rabobank 1917–heden
- Het pluimvee – bedrijf in Ulicoten
- Ulicoten 50 jaar bevrijd, een ooggetuigeverslag
- Jan van Vugt, een eeuweling in Ulicoten
- Peet Geerts vertelt
- De windhoos van 25 juni 1967
- Verenigingsleven in Ulicoten
- Oude Ulicotense familienamen
- Ulicoten in beeld

Het boek wordt geen 176 pagina's maar 208 pagina's dik en is rijk geïllustreerd.

De intekenprijs voor dit prachtige boekwerk is slechts fl. 24,95. Er is een intekenperiode vanaf heden tot 12 mei a.s.

Degenen die vóór 30 maart intekenen worden in de lijst van intekenaars achterin het boek opgenomen.

U kunt voorintekenen door per boek een bedrag van fl. 24,95 over te maken op bankrekening 10.38.94.969 t.n.v. Heemkundekring Amalia van Solms, Baarle–Nassau onder vermelding van: 'Jaarboek 1994'.

Belgische leden kunnen het boek bestellen door 499 frank per boek over te maken op rekening 789–5615466–57 t.n.v. Heemkundekring Amalia van Solms, Baarle–Hertog, o.v.v. 'Jaarboek 1994'.

U kunt dit boek ook contant bestellen in het Heemhuis tijdens de openingsuren.

Wij kunnen u dit boek zo voordelig aanbieden dankzij financiële bijdragen van de Rabobank Ulicoten en de firma Theeuwes BV Ulicoten.

Nieuwe leden van onze vereniging:

Eerst aanmeldingsnummer, gevolgd door naam en adres van het (de) nieuwe lid (leden).

- 325/326 Fam. J.A.M. Smulders, Maaijkant 3, Ulicoten
- 327 DeHr. P.J.C. Dirven, Haldijk 6, Ulicoten
- 328 DeHr. Cor van Boxel, Witherenweg 7, 2322 Minderhout
- 329 DeHr. Adriaan Havermans, Loveren 36, Baarle – Nassau

Helpers schoonmaakploeg

Het heemhuis is een oud en waardevol gebouw. Stof en spinnewebben hebben echter weinig ontzag voor dit monument. Aan schoonmakers heeft men altijd en overal tekort. Wie wil een handje meehelpen aan het zuiver houden van het heemhuis?

U kan zich aanmelden bij Ineke van Strijp–van der Bok, tel. 014/699525.

Sponsoractie kassabonnen

Deelnemende winkeliers zijn: Slagerij Frans Hermans, Optiek Czyzewski b.v., Bakkerij Onder de Toren, Slijterij De Drie Dennen, SRV Sjef Gielen, Huishoud. verf.art. J. v/d Kerkhof. En verder: Slagerij Dirk, Wigwam Fon van Haeren, Molenhof, Brood en banketbakkerij Broeckx, Haar mode Donelli, Baarles specialiteitenhuis

De bovenstaande winkeliers hebben onze vereniging in 1993 gesponsord in een grote club – actie via de kassabonnen van hun winkels.

Het hele jaar hebben de leden hun kassabonnen van de vernoemde winkeliers verzameld en gedeponereerd op het heemhuis. Van het totaalbedrag van de kassabonnen wordt 1 % op onze rekening gestort. De penningmeester heeft de bedragen opgeteld van de kassabonnen en komt uit op een totaalbedrag aan sponsoring van: 410 gulden.

Voorwaar geen slecht resultaat !

Het bestuur bedankt bij deze alle leden voor hun inzet.

DRAAGBARE WATERBRON.

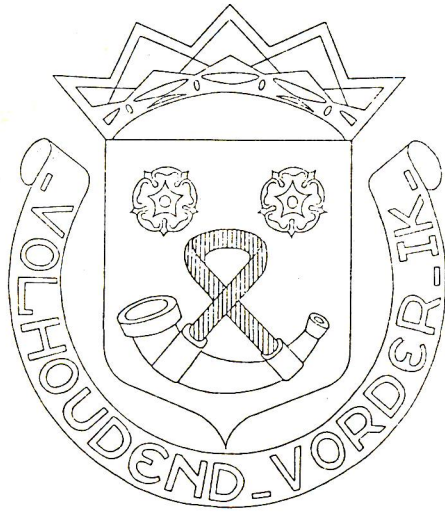
Steeds

méér mensen

drinken steeds méér

mineraalwater. Daarom komt

Bar-le-Duc als eerste in Nederland met een handig, licht, makkelijk mee te nemen 2-literpak. Niet van plastic, maar van karton. Een overvloedige bron laag mineraalhoudend, natuurlijk mineraalwater zonder koolzuur. En zo zuiver, dat het zelfs geschikt is voor de bereiding van babyvoeding. **BAR-LE-DUC**

Heemkunde-kring 'Amalia van Solms', Kerkstraat 4, 2387 Baarle-Hertog